

Fossum som en historisk og opplevelsesmessig del av Bogstads omgivelser.

Truls Aslaksby, dr. philos. i kunst/arkitekturhistorie og guidesjef ved Bogstad Stiftelse 1969-1985.

Bogstad og det omgivende landskapet er en uatskillelige opplevelsesmessig helhet. I Bogstad-beskrivelsene, fra 1700-tallet frem til i dag, er dette et gjenganger-tema.

For å sammenligne denne helheten med musikkens opplevelsesverden: Den er som helheten av solist og akkompagnerende orkester i en konsert fra Mozarts og Beethovens tid - som også er "Bogstads tid". Hver for seg blir de nærmest meningsløse.

Hvis vi sammenligner Bogstad-helheten med billedkunstens verden, blir parallelliteten innlysende, ettersom alle de titalls malerier og tegninger som avbilder Bogstad, gir landskapet betydelig oppmerksomhet. Gården blir liksom juvelen i landskapskronen.

Omvendt er gårdsanlegget anlagt for å spille sammen med landskapet. Forholdet gårdsanlegg - landskap kan sies å fungere på tre nivåer: Første nivå er forholdet bygningsanlegg og haveanlegg, senere også parkanlegget. Nivå to er forholdet mellom nivå 1 og landskapet direkte rundt vannet. Dette siste er mer produksjons-innrettet, men med en estetisk dimensjon knyttet seg til foredlingen/kultivering av naturressursene. Nivå 3 utgjøres av åsene, som danner den mer stabile natur-rammen rundt det hele.

Til nå har sagbruket på Osbakken inngått i denne modellen, som et element i nivå 2, som en moderne videreføring av kullbrenning og sagbruk i dette området, selv om Fossumbrukets dimensjoner også gjorde det til et visuelt innbrudd.

Nivå 3 er allerede betydelig skjemmet og svekket ved OBOS /Selvaags 1970-tallsbebyggelse i Voksenåsen i øst. Å be bygge Osbakken og kulturlandskapet rundt den nærmeste husmannsplassen vil bety en irreparabel svekkelse på grensen av ødeleggelse av Bogstad-helheten. Bogstad er nå, ved fjorårets fredning, erkjent som et nasjonalt kulturminne. Et forsterkende grunnlag for dette er de senere års glimrende restaurering av parkanlegget ("nivå 1"). Fredningen blir imidlertid nærmest meningsløs hvis den ikke også ivaretar helheten av gårdsanlegg og landskapet rundt vannet ("nivå 2"). Denne helheten er, også ved sin sjeldenhet, av nasjonal kulturminneinteresse.

En kulturmiljøfredning synes som et svært passende redskap for å oppnå dette. Arbeidet med en slik fredning, som kan bli tidkrevende, bør igangsettes omgående, med oppsettende virkning for reguleringsarbeidet i Bærum kommune, fulgt av tilsvarende innsigelser til samme.

Mette Eggen, landskapsarkitekt. Deltok i arbeidet med fredningen av Bogstad med omgivelser

Jeg støtter fullt og helt uttalelsen fra Truls Aslaksby. Han har på en utmerket måte beskrevet den historiske sammenhengen mellom Bogstad gård og det omkringliggende landskapet, et kulturmiljø av nasjonal verdi.

Det enestående er at denne sammenhengen består fremdeles, selv om det er skjedd en del uheldige inngrep i omgivelsene (boligbygging, Fossumbruket), som han nevner. Det vil derfor være ekstra meningsløst om vi i våre dager ødelegger dette miljøet gjennom en ny utbygging.

En boligby vil bare gjennom sitt store omfang og fremmede skala for alltid forrykke den eksisterende balansen i landskapet. Den enestående utsikten fra gårdsanlegget over vannet vil være permanent ødelagt og vil aldri kunne repareres, ettersom det er umulig å kamuflere et så stort inngrep.